Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Departament Wychowania i Profilaktyki

DWP-ZPZ.053.3.2026.DW
Warszawa, 21 października 2026 r.

Pani
[redacted]

Szanowna Pani,

odpowiadając na petycję, która wpłynęła do Ministerstwa Edukacji Narodowej, dotyczącą ochrony prawa dzieci do tradycyjnego żywienia oraz poszanowania polskiej produkcji rolnej, uprzejmie wyjaśniam.

Określanie szczegółowych wymagań dotyczących środków spożywczych stosowanych w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży **należy do właściwości Ministra Zdrowia**, który reguluje te kwestie na podstawie przepisów:

- rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. *w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach*[1]*;*

- ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia[2].

Kompetencje Ministra Edukacji obejmują przede wszystkim kwestie związane z kształceniem i wychowaniem dzieci i młodzieży, w tym określaniem podstaw programowych kształcenia ogólnego oraz wspieraniem szkół i nauczycieli w realizacji zadań edukacyjnych. W zakresie właściwości Ministra Edukacji pozostają także kwestie organizacji żywienia w szkołach, które powinno sprzyjać kształtowaniu prawidłowych nawyków żywieniowych, z uwzględnieniem potrzeb zdrowotnych i rozwojowych uczniów.

Zgodnie z informacją pozyskaną z Ministerstwa Zdrowia[3], uprzejmie wyjaśniam, że celem wprowadzonych zmian jest zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do posiłków zgodnych z aktualną wiedzą naukową dotyczącą zdrowego żywienia oraz wspierających kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych. Przyjęte rozwiązania zostały opracowane we współpracy z ekspertami z zakresu zdrowia publicznego, żywienia człowieka i pediatrii, reprezentującymi m.in. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – PIB, Instytut Matki i Dziecka, Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka", Główny Inspektorat Sanitarny oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej.

[1] Dz.U. z 2026 r. poz. 197.
[2] Dz. U. z 2023 r. poz. 1448 z późn. zm.
[3] Pismo nr ZPN.6110.73.2026.KM z 17 września 2026 r.

telefon: +48 22 34 74 701
adres email: sekretariat.DWP@men.gov.pl
gov.pl/web/edukacja

Al. J.Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

Należy podkreślić, że rozwiązania dotyczące planowania jadłospisów szkolnych i przedszkolnych nie zostały oparte na pojedynczym badaniu naukowym ani jednym stanowisku eksperckim. Stanowią one rezultat kompleksowej analizy aktualnych dowodów naukowych, zaleceń ekspertów krajowych i międzynarodowych oraz danych dotyczących sposobu żywienia dzieci i młodzieży w Polsce.

W odniesieniu do kwestii zmniejszenia udziału produktów pochodzenia zwierzęcego w żywieniu dzieci należy zauważyć, że współczesne rekomendacje żywieniowe coraz częściej wskazują na potrzebę zwiększania udziału produktów pochodzenia roślinnego przy jednoczesnym zachowaniu miejsca dla produktów pochodzenia zwierzęcego w racjonalnie skomponowanej diecie. Jednym z najważniejszych opracowań w tym zakresie jest raport Komisji EAT-Lancet, w którym przedstawiono model tzw. diety planetarnej, czyli wzorca żywienia sprzyjającego zarówno zdrowiu człowieka, jak i zrównoważonemu funkcjonowaniu systemów żywnościowych. Model ten nie zakłada eliminacji produktów pochodzenia zwierzęcego, lecz ich umiarkowane spożycie przy jednoczesnym zwiększeniu udziału warzyw, owoców, pełnoziarnistych produktów zbożowych, orzechów i nasion roślin strączkowych.

Jednocześnie liczne badania naukowe, w tym metaanalizy oraz badania kohortowe, wskazują, że wzorce żywieniowe o większym udziale produktów roślinnych wiążą się z niższym ryzykiem chorób układu krążenia, cukrzycy typu 2, otyłości, niektórych nowotworów oraz niższą śmiertelnością ogólną. Aktualizacja raportu EAT-Lancet z 2025 r. potwierdziła zasadność wcześniejszych założeń dotyczących znaczenia takich wzorców żywieniowych dla zdrowia publicznego. Również eksperci Komitetu Nauki o Żywieniu Człowieka Polskiej Akademii Nauk wskazują, że żywienie dzieci i młodzieży powinno zmierzać w kierunku zwiększenia spożycia warzyw, owoców, nasion roślin strączkowych i żywności nieprzetworzonej, przy jednoczesnym ograniczaniu nadmiernego spożycia mięsa. W stanowisku dotyczącym posiłków szkolnych podkreślono, że modyfikacja żywienia w kierunku założeń „diety przyjaznej planecie" jest istotna zarówno z punktu widzenia zdrowia, jak i kształtowania postaw prośrodowiskowych.

Należy podkreślić, że rozwiązanie zaproponowane w tzw. rozporządzeniu „sklepikowym" nie oznacza eliminacji mięsa z żywienia dzieci ani ograniczenia możliwości pokrycia zapotrzebowania na składniki odżywcze. Kluczową zasadą prawidłowego żywienia dzieci i młodzieży jest bowiem urozmaicenie oraz właściwe zbilansowanie diety. Z tego względu w ww. rozporządzeniu przyjęto rozwiązania zapewniające obecność różnych grup produktów spożywczych będących źródłem pełnowartościowego białka i innych składników odżywczych. W praktyce oznacza to uwzględnianie w jadłospisach m.in. ryb, mięsa oraz potraw bazujących na nasionach roślin strączkowych w różnych dniach tygodnia.

Takie podejście pozwala na kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych, zwiększanie różnorodności spożywanych produktów oraz zapoznawanie dzieci z różnymi źródłami składników odżywczych. Jednocześnie sprzyja realizacji zaleceń żywieniowych rekomendujących zwiększanie spożycia warzyw, owoców i nasion roślin strączkowych przy zachowaniu miejsca dla produktów pochodzenia zwierzęcego w racjonalnie skomponowanej diecie. Należy podkreślić, że zarówno ryby, mięso, jaja, produkty mleczne, jak i nasiona roślin strączkowych mogą stanowić element zdrowej, prawidłowo zbilansowanej diety dzieci i młodzieży. Celem rozporządzenia nie jest preferowanie jednej grupy produktów kosztem innej, lecz zapewnienie odpowiedniej różnorodności posiłków oraz stworzenie warunków do realizacji aktualnych zaleceń żywieniowych w żywieniu zbiorowym.

Należy również zauważyć, że składniki takie jak żelazo, cynk, białko czy witamina B12 mogą

być dostarczane także z innych produktów spożywczych. Przepisy rozporządzenia nie ograniczają możliwości wykorzystywania innych produktów pochodzenia zwierzęcego, takich jak mleko i produkty mleczne, jaja czy ryby. Jednocześnie zwiększają udział produktów stanowiących źródło białka roślinnego, w szczególności nasion roślin strączkowych.

Wprowadzenie obowiązku uwzględniania raz w tygodniu potrawy opartej na nasionach roślin strączkowych bez udziału produktów odzwierzęcych jest zgodne z aktualnymi rekomendacjami żywieniowymi. Produkty te są wartościowym źródłem białka, błonnika, witamin i składników mineralnych, a ich spożycie w populacji polskiej pozostaje niewystarczające. Dane krajowe wskazują, że większość dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych spożywa rośliny strączkowe rzadziej niż raz w tygodniu, co uzasadnia działania promujące ich obecność w codziennej diecie.

Departament Zdrowia Publicznego w Ministerstwie Zdrowia informuje, że na stronie internetowej Narodowego Centrum Edukacji Żywieniowej (https://ncez.pzh.gov.pl) znajdują się pełne informacje na temat zmian oraz obowiązków wynikających z wejścia w życie nowych przepisów regulujących obszar żywienia zbiorowego.

Dodatkowo istnieje możliwość wyjaśnienia wątpliwości dotyczących interpretacji przepisów rozporządzenia poprzez skierowanie indywidualnego zapytania na specjalnie utworzony w tym celu adres e-mail: zywieniezbiorowe_dzieci@pzh.gov.pl.

Ministerstwo Edukacji Narodowej uprzejmie informuje, że za ewentualną analizę skutków wprowadzonych zmian legislacyjnych przedmiotowego rozporządzenia odpowiada Ministerstwo Zdrowia.

Z poważaniem

Renata Kurlanc
Dyrektor
/ – podpisano cyfrowo/